

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN EV ÖDEVLERİ HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ

Nil DUBAN

Doç. Dr., Afyon Kocatepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, nily@aku.edu.tr

ÖZ

Bu araştırmanın amacı, sınıf öğretmenlerinin ev ödevlerine ilişkin görüşlerini almaktır. nitel araştırma yönteminden yararlanılmış ve görüşme tekniği kullanılmıştır. Araştırmanın verileri, görüşme türlerinden yarı-yapılandırılmış görüşme tekniği ile toplanmıştır. Bu çalışmada amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme kullanılmıştır. 2015-2016 öğretim yılında Afyonkarahisar'da ilkokul 4. sınıfları okutmakta olan 12 öğretmen ile yüz yüze görüşmeler yapılmıştır. Araştırmada yapılan görüşmeler için, araştırmacı tarafından hazırlanmış yarı-yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak veriler toplanmıştır. Araştırmada güvenilirlik % 88 olarak hesaplanmıştır. Verilerin çözümlenmesinde betimsel analiz tekniği kullanılmıştır. Araştırmada 12 öğretmenle yüz yüze görüşmeler yapılmıştır. Görüşme sırasında öğretmen adaylarının kendilerine yöneltilen sorulara verdiği yanıtlardan elde edilen bulgular, temalar ve alt temalar altında öğretmen adaylarının verdikleri yanıtlardan doğrudan alıntılar yapılarak sunulmuştur. Araştırmanın sonucunda, öğretmenlerin görüşme sorularına vermiş oldukları yanıtlar, ev ödevi verilmesine karşı olumlu bir bakış açısına sahip olduklarını göstermiştir. Öğretmenler öğrencilere ev ödevi verilmesinin yararlı olduğuna inanmaktadırlar. Araştırmada ulaşılan sonuçlara göre, öğretmenler ailelerin ev ödevlerini kontrol etmesi, ev ödevlerini yaparken öğrencilere yardımcı olması ve öğrenciye ev ödevi sorumluluğu kazandırmasına gerektiğine inanmaktadırlar.

Anahtar Kelimeler: Ev ödevleri, sınıf öğretmenleri, ilkokul.

THE OPINIONS OF PRIMARY SCHOOL TEACHERS ABOUT HOMEWORKS

ABSTRACT

The purpose of the study is to determine the opinions of the primary school teachers about science homeworks. The qualitative research method was used in this study. One of the purposive sampling methods, criterion sampling methods was used in current research. Participants consisted of 12 primary school teachers (8 females and four males) teaching in primary schools in 2015-2016 academic year, in Afyonkarahisar, Turkey. The data were collected through semi-structured interviews. The researchers designed a form that contains the questions and the interviews were audiotaped. In this study, the data obtained were analyzed via descriptive analysis technique. The data of the study was analyzed through descriptive analysis techniques. For the reliability of the study, it was calculated as % 88. Findings were presented under these headings with direct quotes indicated by nick names assigned to the related participants. At the end of the research, it was found that, the teachers have a positive opinions giving homeworks to the students. The teachers believed that the homeworks were useful for students. And the teachers wanted the parents of the students to help the students while they were studying on homeworks.

Key Words: Homeworks, primary school teachers, primary school.

GİRİŞ

Ödev, öğrenci gelişimini sağlamak amacıyla öğretmenler tarafından verilen öğrenme etkinlikleridir. Yapılan araştırmalar incelendiğinde, ödevlerin verilme amacının, daha çok öğrencinin okulda öğrendiğini pekiştirme amaçlı olduğu dikkat çekmektedir (İflazoğlu ve Hizmetçi, 2006; Ersoy ve Anagün, 2009; Özer ve Öcal, 2013). Ödevin amacı öğrencileri yeni konulara hazırlamak, öğrenmeyi kolaylaştırmak, öğrenilenleri gözden geçirmek, pekiştirmek, günlük yaşama aktarmak, aktif öğrenmeyi sağlamak, öğrencilerin dil, zihinsel, sosyal ve bedensel becerileri geliştirmeye katkı sağlamaktır (Güneş, 2014). Öğrenciye sorumluluk duygusu kazandırma ve zamanı iyi kullanmalarını sağlamaya çalışma da ödevin verilme amaçlarındandır (Oluşum, 2016).

Öğrenme öğretme sürecinde öğrencilere çeşitli ödevler verilmektedir. Bunlar verildiği derse göre Türkçe, matematik, fen ödevi; amacına göre hazırlık ödevi, uygulama ödevi, proje-performans ödevi; yöntemine göre araştırma ödevi, gözlem ödevi vb.; yapıldığı yere göre sınıf ödevi, ev ödevi, kütüphane ödevi vb.; süreye göre günlük, aylık, dönem ödevi, kişi sayısına göre bireysel ödev, grup ödevi, küme ödevi, sunuluş biçimine göre yazılı, sözlü, görsel ödev gibi adlandırılmaktadır (Güneş, 2014). Ödevleri farklı biçimlerde sınıflandırılabilir. Yapılan üçlü bir sınıflama bağlamında, pratik araştırmalar, hazırlık ödevleri ve geliştirme ödevleri kategorize edilmektedir. Pratik araştırmalar, öğrencilere edindikleri yeni bilgiyi uygulama, gözden geçirme veya yeni kazanılmış becerileri pekiştirme, tekrar etme olanağı veren ödevlerdir. Hazırlık ödevleri işlenecek derslere hazırlıklı olmak için yeterli alt yapı oluşturmayı amaçlamakta ve geliştirme ödevleri de öğrencilerin kendilerini geliştirme ve yaratıcılıklarını kullanıp hayal güçlerini zorlamalarına olanak sağlamaktadır (Doyle ve Barber, 1990; Türkoğlu ve diğerleri, 2007).

Ödevler çocukların sıkılmayacağı şekilde verilmeli ve sosyal gelişimlerini engellememelidir. Çocukların kişisel özelliklerini kazanacakları en önemli dönemlerden biri olan ilköğretim kademesinde, onları eve kapatacak başka şeylere vakit ayıramayacak hale gelmelerini sağlayacak ödevlerin yararından çok zararı görülecektir (Oluşum, 2016). Bu nedenle ödevler istenen kazanımları sağlayacak derecede yeterli, hem de öğrencinin sıkılmayacağı, onu aile ile çevre ilişkilerinden alıkoymayacak kadar kısa olmalıdır. Ayrıca ödevin miktarının amaca uygun olarak ayarlanması gerekmektedir. Gereğinden fazla miktarda verilen ödev öğrenciyi sıkar, amacının dışına çıkar ve öğrencide olumsuz etkiler yaratabilir (Büyüktokatlı, 2009).

Yapılandırıcı yaklaşım ve beceri odaklı programlarda geliştirilmesi öngörülen beceriler için sadece okul çalışmaları yeterli olmamakta, okul dışında da çeşitli ev ödevleriyle öğrencilerin bu becerileri geliştirmesine yardım etmek gerekmektedir. Bu nedenle yapılandırıcı yaklaşıma göre öğrenmeyi öğretme ve çeşitli becerileri geliştirme için öğrencilere ev ödevi verilmesi gerekli görülmektedir (Güneş, 2014). Verilen ev ödevlerinin niteliği ve niceliği ise öğretmenden öğretmene değişkenlik gösterir. Bazı öğretmenler öğrencilere çok ağır ev ödevi verirken, ödevin niteliğini göz ardı edebilirler. Bazı öğretmenler ise az, ancak öğrencinin düşünme becerilerini geliştirici nitelikte ev ödevleri verebilmektedir (Kapıkıran ve Kıran, 1999). Değerli olan ödevin niceliksel durumu değil, öğrencilerin gelişim özelliklerine uygun olup olmadığıdır.

Tüm konularda olduğu gibi ödevler konusunda da öğretmenler ailelerle diyalog kurarak, çocuklarının eğitimi konusunda onların yardım edebilecekleri hususları görmelerinde yardımcı olabilirler. Örneğin, ev ödevlerinde, ailelerin çocuklara nasıl yardım edebilecekleri belirtilip ev ortamında da öğrenmenin gerçekleşmesi sağlanabilir. Ev ödevi konusunda aile ile de işbirliği yapıldığında öğrencilerin ödev yapma yüzdelerinde artış olacaktır (Şentürk, 2013). Bununla birlikte, aileler ödev sürecinde tam bir danışman gibi davranmalıdırlar. Çocuğun ödevini asla yapmamalı, sorularını cevaplamalı, yaptığı ödevi kontrol etmeli, ödevini sesli okurken onu dinlemeli ya da sınava hazırlanması için materyallerini nasıl organize etmesi gerektiğini öğretmelidirler (Büyüktokatlı, 2009).

Ev ödevlerinin öğrencilerin gerek akademik başarıları gerekse sosyal gelişimleri ve duyuşsal özellikleri üzerinde olumlu etkileri olduğunu ortaya koyan araştırmalar (Corno, 2000; Barnes, 2001; Kathleen, 2001; Cooper, 2006; Özben, 2006; Pattil, 2011) öğretmenlerin ev ödevleri konusundaki bakış açılarının önemine de dikkat çekmektedir. Tüm branş öğretmenleri gibi sınıf öğretmenlerinin de ev ödevlerine yönelik görüşlerinin önem taşıyacağı düşüncesiyle bu araştırmanın yapılmasına gerek duyulmuştur. Sözü edilen gereksinimden yola çıkılarak bu araştırmanın amacı, sınıf öğretmenlerinin ev ödevlerine ilişkin görüşlerini almaktır. Bu amaç doğrultusunda şu sorulara yanıt aranmıştır:

- Sınıf öğretmenlerinin ev ödevleri hakkında görüşleri nelerdir?
- Sınıf öğretmenlerinin ev ödevlerinin yararlarına ilişkin görüşleri nelerdir?
- Sınıf öğretmenlerinin ev ödevleriyle ilgili yaşadıkları sorunlar nelerdir?

YÖNTEM

Araştırmanın Deseni

Bu çalışmada nitel araştırma yönteminden yararlanılmış ve görüşme tekniği kullanılmıştır. Araştırmanın verileri, görüşme türlerinden yarı-yapılandırılmış görüşme tekniği ile toplanmıştır.

Katılımcılar

Bu araştırmada amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme kullanılmıştır. Amaçlı örnekleme, zengin bilgiye sahip olduğu düşünülen durumların derinlemesine çalışılmasına olanak vermektedir (Patton, 1997). Bu araştırmanın katılımcılarının seçiminde, her sınıf düzeyini okutmuş deneyimli sınıf öğretmenleri olmaları temel ölçüt olarak belirlenmiştir. Bu temel ölçüt uyarınca, 2015-2016 öğretim yılında ilkökul 4. sınıfları okutmakta olan 12 öğretmeni ile görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Görüşülen on iki öğretmenden sekizi kadın dördü erkektir.

Veri toplama araçları

Araştırmada yapılan görüşmeler için, araştırmacı tarafından hazırlanmış yarı-yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak veriler toplanmıştır. Görüşme formunun iç geçerliğini sağlamak için görüşme formu üç alan uzmanına verilmiş ve incelemesi sağlanarak forma son şekli verilmiştir. Katılımcılar dışında bir öğretmen ile pilot

görüşme yapıldıktan sonra, soruların açık ve anlaşılır olup olmadığının, verilen yanıtların sorulan soruların yanıtlarını yansıtmayı yansıtmadığının belirlenmesi amacıyla, görüşme sırasında kaydedilen seslerin, bilgisayar ortamında oluşturulan görüşme döküm formu üzerinde yazılı biçime dönüştürülmüştür. Bir başka uzmandan, dökümleri inceleyerek sorulan soruların açık ve anlaşılır olup olmadığını, ele alınan konuyu kapsayıp kapsamadığını ve gerekli olan bilgileri sağlama olasılığını da düşünerek, kontrol etmesi istenmiştir. Bu çalışmanın sonunda, soru maddelerinin geçerliği saptanmıştır.

Verilerin Analizi

Verilerin çözümlenmesinde betimsel analiz tekniği kullanılmıştır. Betimsel analizin amacı, ham verilerin okuyucunun anlayabileceği ve isterlerse kullanabileceği bir biçime sokulmasıdır. Betimsel çözümlemede elde edilen veriler daha önceden belirlenen temalara göre özetlenir ve yorumlanır. Bu çözümlemede, görüşülen ya da gözlenen bireylerin görüşlerini çarpıcı bir biçimde yansıtmak amacıyla doğrudan alıntılara sık sık yer verilir (Altunışık ve diğerleri, 2001; Yıldırım ve Şimşek, 2005). Araştırmada verilerin analizinde şu adımlar izlenmiştir:

Görüşmelerin dökümü: Soru maddelerinin geçerliği belirlendikten sonra 12 öğretmen ile görüşmeler yapılmıştır. Görüşmeler sırasında kayıt edilen sesler araştırmacılar tarafından çözümlenmiş ve her bir satıra numara verilerek görüşme dökümü formu oluşturulmuştur.

Görüşme kodlama anahtarlarının hazırlanması: Görüşmenin dökümleri yapıldıktan sonra, görüşme soruları tek tek ele alınarak, her soru için verilen tüm yanıtlar doğrultusunda seçenekler sıralanmıştır. Bu değerlendirmeler sonucunda her bir soru maddesi ile ilgili yanıt seçeneklerinin yazılı olduğu "Görüşme Kodlama Anahtarı" hazırlanmıştır.

Araştırmanın güvenilirliği: Uygulama sonrasında, görüşme kodlama anahtarları ve görüşme dökümleri araştırmacılar tarafından ayrı ayrı okunarak "görüş birliği" ve "görüş ayrılığı" olan konular tartışılarak gerekli düzenlemeler yapılmıştır. Araştırmanın güvenilirliği için Miles ve Huberman'ın (1994) önerdiği güvenilirlik formülü kullanılmıştır (Güvenirlik = görüş birliği / (görüş birliği+görüş ayrılığı)). Hesaplama sonucunda güvenirlilik % 88 olarak bulunmuştur. Burada elde edilen sonuç, araştırma için güvenilir kabul edilmiştir.

BULGULAR ve YORUM

Araştırmada 12 öğretmenle yüz yüze görüşmeler yapılmıştır. Görüşme sırasında öğretmen adaylarının kendilerine yöneltilen sorulara verdiği yanıtlardan elde edilen bulgular, temalar ve alt temalar altında öğretmen adaylarının verdikleri yanıtlardan doğrudan alıntılar yapılarak sunulmuştur.

Tablo1. Ev Ödevlerinin Veriliş Sebebine İlişkin Öğretmen Görüşleri

Konuyu pekiştirme amaçlı
Öğrencinin sorumluluk sahibi olmalarını sağlamak için
Akademik başarılarının yüksek olması için
Öğrencilerin eksiklerini görmesi için
Öğrencilerin grup çalışmasında sosyalleşmelerini sağlamak için
Öğrenilenlerin kalıcılığı sağlamak için
Öğrencilere soyut düşünme becerileri ve farklı bakış açısı kazandırmak için
Bir sonraki konuya hazırlık için
Öğrencilerin okulda öğrenilenleri günlük hayatta uygulamak için
Öğrencinin özgüvenini geliştirmek için
Öğrencilerin okuma alışkanlığını geliştirmeleri için
Sınıftaki etkinliklerin yetersizliğini gidermek için
Öğrencilerin pratik sağlaması için
Öğrencilerin olumlu davranış sergilemeleri için
Öğrencilerin kendisini kabul ettirmesi için
Öğrencilerin fiziksel becerilerini geliştirmek için
Öğrencilerin değerleri kazanmasını sağlamak için
Öğrencilerin liderlik becerisini geliştirmek için
Öğrencilerin kelime haznesini geliştirmek için

Ev ödevini konuyu pekiştirmek amaçlı veren öğretmen görüşlerinden Ahmet Hamdi öğretmen : *“Gün içerisinde işlemiş olduğumuz, kazandırdığımız kazanımların mutlaka evde pekiştirilmesi gerekiyor. Ve bu şekilde öğrenci sınıf içerisinde ya da okul ortamında öğrendiği bilgileri başka bir alanda sorular tarzında pekiştirdiğinde günlük hayatında da uygulayabiliyor. Bu amaçla veriyoruz.”* demiştir.

Öğrencinin sorumluluk sahibi olmalarını sağlamak için görüşlerini belirten öğretmenlerden Ülkü öğretmen : *“Öğretimin yanı sıra eğitim de çok önemli yani.Biz burada hem çocuğa belli akademik becerileri verirken bir taraftan da sosyal yönden eğitmek bizim çok büyük bir amacımız.Yani sorumluluk sahibi olmaları,verilen bir görevi yerine getirmeleri,verdikleri sözü tutmaları.Çünkü bunlar hayatı boyunca çocukta kalıcı izler bırakması gereken şeyler.İyi bir vatandaş yetiştirmeye de çalışıyoruz yani biz burada.Bunun için gerekliliğini düşünüyorum ve uyguluyorum.”* demiştir.

Ev ödevini öğrencinin akademik başarılarının yüksek olması için veren öğretmen görüşlerinden Ahmet öğretmen : *“Evet, ev ödevlerinin öğrencilerin gelişimlerine etkisi çok fazla. Örneğin ; ders başarısı özellikle akademik başarısı konusunda çok fazla. Biliyorsunuz eğitim bizim ülkemizde her şey sınav odaklı olduğu için çocuklara sadece derste öğrendikleriyle yetinmemesi gerekiyor veya akademik başarılarının yüksek olması için mutlaka ev ödevlerinin verilmesi gerekiyor. Sadece ev ödevi akademik başarı içerisinde değil. Mesela ilkokul özellikle bizim kullanıp soyut düşünme kavramını daha çabuk kazanabilmesi, daha bir yaş mesela 10-11 yaşta elde edilirken bunun birazcık daha öne çekilebilmesi için ev ödevleri tabi ev ödevi derken de verilen ev ödevlerinin niteliği de çok önemli o nedenle öğrenilen bilgilerin pekiştirilmesi olsun, diğer dediğimiz gibi akademik başarının yüksek olması ,soyut düşünme kavramlarının kazandırılması veya farklı bakış açılarının kazandırılması açısından ev ödevlerinin gerekli olduğunu düşünüyorum.”* demiştir.

Öğrencilerin eksiklerini görmesi için ev ödevi veren öğretmen görüşlerinden Orhan öğretmen: *“Yani o çocuğumuz ne yapmış, ne öğrenmiş, öğrendiği konular doğru mu yanlış mı bunları tetkik edip gerekli analizleri yapıp biz de ayrıca eksikleri varsa tamamlamalıyız, yanlışları varsa düzeltmeliyiz. Bu nedenle ev ödevi gerekli.” demiştir.*

Öğrencilerin grup çalışmasında sosyalleşmelerini sağlamak için öğretmen görüşlerinden Nurdan öğretmen : *“Araştırma ya da diyelim araştırma ödevi de veriyoruz. Ya da grup çalışması da veriyoruz. dört beş kişilik grup çalışması...Bu da sosyalleşmesi açısından fayda sağlıyor. Konunun uygunluğuna göre grup ödevi veriyorum. Mesela evde bir araya gelip birlikte hazırlayıp bir şeyler getiriyorlar. Onun için grup ödevi yapabiliyorlar. O şekilde araştırma ödevi yapabiliyorlar.” demiştir.*

Öğrenilenlerin kalıcılığını sağlamak için ev ödevi veren öğretmen görüşlerinden Nurdan öğretmen : *“Tekrar etmesi gerekiyor konuların oturabilmesi için. Yani çocuk ne kadar çok tekrar yaparsa kalıcılık sağlanmış oluyor. Bu yüzden de ödevlerin verilmesi gerekiyor.” demiştir.*

Öğrencilerin soyut düşünme becerilerine ve farklı bakış açıları kazanmalarına ilişkin Ahmet öğretmen şöyle demiştir : *“Mesela ilkokul özellikle bizim kullanıp soyut düşünme kavramını daha çabuk kazanabilmesi, daha bir yaş mesela 10-11 yaşta elde edilirken bunun birazcık daha öne çekilebilmesi için ev ödevleri tabi ev ödevi derken de verilen ev ödevlerinin niteliği de çok önemli o nedenle öğrenilen bilgilerin pekiştirilmesi olsun, diğer dediğimiz gibi akademik başarının yüksek olması ,soyut düşünme kavramlarının kazandırılması veya farklı bakış açılarının kazandırılması açısından ev ödevlerinin gerekli olduğunu düşünüyorum.”*

Bir sonraki konuya hazırlık için ödev veren öğretmen görüşlerinden Ayşe öğretmen : *“ Mesela okuldaki öğrendiği konuyu pekiştirmek amacıyla, bir sonraki konuya hazırlıklı gelmesi ve sorumluluk kazanması açısından gerekli buluyorum ben.” demiştir.*

Öğrencilerin okulda öğrenilenleri günlük hayatta uygulamaları için ev ödevi veren öğretmen görüşlerinden Lütfiye öğretmen : *“Şimdi haber dinleyecek en azından dünyadan haberi olacak. Yani Türkiye’de ki olayları, mesela bizim sosyal bilgiler konularımız olsun günlük hayattan konular var.” demiştir.*

Öğrencinin özgüvenini geliştirmek için ödev veren öğretmen görüşlerinden Ahmet Hamdi öğretmen : *“Fiziksel olarak kendilerine herhangi bir şeyi yapabilmelerinin getirdiği bir özgüvenle davranışları sergiliyorlar. Daha özgüvenli, arkadaşlarına karşı, öğretmenine karşı veya sorduğu sorularda daha etkin katılımları sağlıyor bana göre.” demiştir.*

Öğrencilerin okuma alışkanlığını geliştirmeleri için ev ödevi veren öğretmen görüşlerinden Ülkü öğretmen : *“Türkçe dersinden bir ödev verdiğimiz zaman yani çocuk bir parça verildiği zaman,bir metin verildiği zaman eğer çocuk onu evde okuyup gelirse o metini,parçayı yani kafasında daha belleğinde daha kalıcı şeyler oluyor,daha güzel okuyor,anlaması daha güzel yerinde oluyor.O parçayla ilgili,o metinle ilgili sorduğumuz sorularda daha güzel cevaplar verebiliyor.Onun için hazırlanarak gelmeleri benim için çok önemli.” demiştir.*

Sınıftaki etkinliklerin az olduğunu düşünüp veren öğretmen görüşlerinden Leyla öğretmen : *“Öğrencilere ödev vermenin gerekli olduğunu düşünüyorum. Sınıfta etkinlikler yeterli sayıda olmuyor. Bu bir. İkinci edilmemiş zaman konu tam oturmuyor.”* demiştir.

Öğrencilerin pratik sağlaması için ödev veren öğretmen görüşlerinden Leyla öğretmen : *“Ev ödevi öğrencinin daha fazla pratik yapmasını sağlıyor. Soru sayısı, çözdüğü örnek arttıkça soru tiplerini daha kolay öğreniyor ve karşısına çıktığı zaman daha çabuk çözebiliyor.”* demiştir.

Öğrencilerin olumlu davranış sergilemeleri için ev ödevi veren öğretmenlerden Gül öğretmen: *“Ödevini yapan bir çocuk dersi dinler. Kendisini arkadaşlarına kabul ettirir. Olumlu davranışlar geliştirir.”* demiştir.

Öğrencilerin kendisini kabul ettirmesi için ev ödevi veren öğretmen görüşlerinden Gül öğretmen : *“öğrenilen her şey beyine işler beyne işlediği zamanda beyin hücrelerimiz, beyin hücrelerimiz dallanır, budaklanır. Bunun bilgisini de biliyorum ben. Her hücre birbiriyle bağdaşık iletişim haline geçer. Yani işlenmiş bir insan olarak bir üst sınıfa geçecek ve işlenmiş bir çocuk dersi alan bir çocuk dersi dinler ödevini yapan bir çocuk dersi dinler. Kendisini arkadaşlarına kabul ettirir. Olumlu davranışlar geliştirir. Yani faydası çok. Kendisine karşı barışık olur. Arkadaşlarına yardımcı olur. Ödevini yapmayan dersini yapmayan bir çocuk sürekli, gereksiz dikkat çekmeyle uğraşır. O da yani olumsuzdur. Ben ödev yapmamaya kesinlikle karşı değilim. Taraf tutarım ve yapan, yaptıran bir kişiyim.”* demiştir.

Öğrencilerin değer kazanmalarına ilişkin Bayram öğretmen *“Hayır,ders konusunda değil.Değerler eğitimi olsun hayata bakış açısı olsun hayatta öğrenmesi gereken bütün şeyler olsun var.”* demiştir.

Öğrencilerin liderlik becerilerini geliştirmesine ilişkin ev ödevleri hakkında Bayram öğretmen *“Derslerdeki işlediğimiz konuları pekiştiriyorlar,böyle daha iyi oluyor.Yani çocuklar daha da zenginleşiyor böyle olunca derste işlediğimiz yetmiyor,ev ödevleri kelime dağarcığını genişletiyor.”* demiştir.

Tablo 2. Ev Ödevleri Konusunda Öğrencilerden Kaynaklanan Sorunlara İlişkin Öğretmen Görüşleri

Öğrencilerin ödevleri gelişi güzel yapmaları
Sorumluluk sahibi olmayan öğrencilerin ödev yapmamaları
Çocuklar özgür yetiştiği için baskıya gelememeleri
Öğrencilerin daha çok oyun odaklı olmaları
Ödev kontrol edilmediği zaman öğrencilerin ödevi yapmamaları
Çocukların ailelerine ödevleri olduğunu söylememeleri
Öğrencilerin ödev zor olduğunda ödevi yapmak istememeleri

Öğrencilerin ödevleri gelişi güzel yapmaları hakkında öğretmen görüşlerinden Semra öğretmen : *“İşte bazıları savsaklıyor gelişi güzel yapıyorlar. Bazı yerleri boş bırakıp, bilmedim yapamadım diye geçiştiriyorlar.”* demiştir.

Sorumluluk sahibi olmayan öğrencilerin yapmamaları hakkındaki öğretmen görüşlerinden Leyla öğretmen : “Ya bu çocuktur eğer ona bir sorumluluk vermezsen, ben ödevi hep sorumluluk olarak verdim çocuklara. Bu sizin sorumluluğunuz diye. Çocuğun hayatında sorumluluk olmazsa oyun oynar sürekli. Ben olsam bende oyun oynarım, niye oturup ödev yapayım ki. Ders çalışma bilinci yoktur çocukta. O bilinci velinin desteğiyle çocuğa kazandırmak lazım. Yoksa o bilinç oturmaz.” demiştir.

Çocuklar özgür yetiştiği için baskıya gelemiyor görüşündeki öğretmenlerden Orhan öğretmen : “Özgür yetişmişler istedikleri yapılmış anne babaları her istediğini yapmış, maddi imkan da genelde bizim okulumuz için söylüyorum uygun olduğu için veliler öğrencinin hemen her istediğini yaptığı için zora gelmek istemiyorlar, baskıya gelemiyorlar. Uzun süreli yazı ödevlerinde ciddi sıkıntılar yaşıyorlar.” demiştir.

Öğrencilerin daha çok oyun odaklı olmaları görüşüne sahip Leyla öğretmen : “Mahalle arasında bir okul olduğu için çocuklar sokakta çok oynuyorlar. Sokakta oynamayı çok seviyorlar. O yüzden ödevi bir an önce yapıp alalecele sokağa oyun oynamaya çıkayım tarzında bir alışkanlıkları oluyor. Mümkün olduğu kadar bunu velilerle konuşarak azaltmaya çalışıyorum ama ben her zaman derim önce bir dinlenmek lazım okuldan gelince. Sonra biraz ödevini yapıp mutlaka oyun oynanması lazım. Yani çocukların oyun oynaması için de vaktinin olması lazım. Kendi çocuklarımı da bunu söylerim hep ders çalışmak, ödev yapmak olmaz. Oyun oynayacaksınız. Ama önce sorumluluğunuzu yerine getirmelisiniz. Ondan sonra oyun oynayabilirsiniz. Çoğu bu alışkanlığı edindi ama edinmeyen de var tabii.” demiştir.

Ödev kontrol edilmediği zaman öğrenciler ödevi yapmıyor görüşündeki Nurdan öğretmen: “Çocuklardan kaynaklanan problemler...Şu şekilde biz öğretmenler ödevleri kontrol etmediğimiz zaman çocukta mutlaka gevşeklik oluyor,yapmayabiliyorlar ya da yalan yanlış yapıp gösterebiliyorlar.Öğretmenin birebir kontrol etmesi,tekrar edip geçmesi gerekiyor.İmza atacak bir de ayrıyeten doğruluğuna da bakması gerekiyor.Eğer buna bakmazsak zaman içinde çocuk yapmıyor.” demiştir.

Çocukların ailelerine ödevleri olduğunu söylememeleri hakkındaki öğretmen görüşlerinden Nazan öğretmen: “Çocuklardan kaynaklanan problemler (düşündü) belki ailelerine söylemek istemiyorlar ödev olduğunu ailelerine söylemeyip onları tamamen saf dışı çıkartıp işte birazını yapıp birazını yapmamaları veya hiç ödev yokmuş gibi sormamız davranma çocuklar bu şekilde yaşıyor. Bir de çocuklar belli bir zaman sonra biraz daha yaş ilerledikçe ileri sınıflarda biraz daha böyle akılları daha değişik çalışıyor sanki böyle biraz yalan söyleme ... Birinci sınıfta yalan söylemiyorlar. İkinci sınıfta, üçte yalan değil de kandırma böyle bu pozisyona giriyorlar. Artık böyle bu şekilde hani çocuklar bu şekilde bir duruma girdikten sonra tabii ki çocuklardan kaynaklanan problemler oluyor.” demiştir.

Tablo 3. Ev Ödevleri Konusunda Ailelerden Kaynaklanan Sorunlara İlişkin Öğretmen Görüşleri

Ailenin ödevi kontrol etmemesi.
Ailenin öğrenciyle ilgilenmemesi.
Ailelerin ödevin yeterliliğinden memnun olmamaları.
Ailenin ödevi yapması.
Ailenin öğrenciye konuyu öğretmenden farklı bir şekilde öğretmesi.
Ailelerin misafirlığe gitmesi ve uyku düzenlerinin bozulması
Yapılmadığı halde ailenin ödevi yapılmış gibi göstermesi.

Ailenin ödevi kontrol etmemesi hakkında öğretmen görüşlerinden Leyla öğretmen : “Aileden ödevler bittikten sonra kontrol etmelerini istiyorum her zaman. Her toplantıda da bunu söylerim. Çünkü benim sınıfta yaptığım ödev kontrolü sadece yapıp yapılmadığının kontrol oluyor. Tek tek mümkün değil soruların doğru yapıp yapılmadığını kontrol etmem. O yüzden siz çocuklarınızın ödevlerini yaptıktan sonra kontrol edin derim ama bunu yirmi üç kişilik sınıfta beş altı veli yapıyor. Diğerleri okula çocuğu olduğu gibi gönderiyor. Çocuklardan bazıları da eğer verdiğim ödev testse okumadan işaretliyor. Öğretmen kontrol ettiği zaman işaretlenmiş mi işaretlenmiş. Yani ödev amacına ulaşmıyor. Bunu hep söylüyorum ödev öğrenmek içindir, öğretmene göstermek için değildir. Bu mantığı oturtmaya çalışıyorum ama tabi ki oluyor aksilikler.” demiştir.

Ailenin öğrenciyle ilgilenmemesi hakkındaki öğretmen görüşlerinden Nurdan öğretmen: “Yani ilgili velilerimiz var ,ilgisiz velilerimiz var çocuklarıyla.Gerçekten çocuğunu seven zaten ilgileniyor her zaman arkasında duruyor ama bazı ilgisiz velilerimiz var hiçbir şekilde yani çocuk ödevini yapmış mı yapmamış mı...Buraya çağırıyoruz söylüyoruz ödevleri eksik oluyor yapmadan geliyor anlatıyorsun söylüyorsun. Mazeret sürekli...Benim dördüncü yılım aynı çocuklarla dört yıldır aynı mazeretleri bana sayabiliyor .Veli bu şekilde işte çok işim var, babam hasta, yok şöyle yok böyle. Hani sürekli bahaneler...Diyorum çocuğundan kıymetlisi var mı ? Yok ama yani sürekli bahaneler sayıyor. Çocuğuyla ilgilenmeyebiliyor. Onda bir yaptırımımız yok ben daha söyledikten anlattıktan sonra da yapacak bir şey yok. Kiminin aile düzeni değişik oluyor. Baba gece çalışıyor. Anne başka çocuklarım var ilgilenemiyorum ,bakamıyorum falan filan yani mazeret söylüyorlar sürekli. Yani onlara da yapacak bir şeyimiz yok elimizden geldiğince hani çocuk...Çocuğunda bir yere kadar, bir yerden sonra çocuğun da suçu yok bu konuda.” demiştir.

Ailelerin ödevin yeterliliğinden memnun olmadığı görüşünde olan öğretmenlerden Orhan öğretmen : “ Şimdi aynı ödevi aynı sınıfa veriyoruz. Bir aile diyor ki ‘ Öğretmenim çok az ödev veriyorsun. Eve çok ödev ver ki bu çocuklar daha başarılı olsun.’ Yine aynı sınıftan öbür velilerde diyor ki ‘Öğretmenim çok ödev veriyorsun. Çocuklar yapamıyor, hatta geç saatlere kalıyor ödevler. Biz onlara yardım etmek zorunda kalıyoruz. Az ödev ver’ diyorlar.” demiştir.

Ailenin ödevi yapması hakkındaki görüşlerinden Nazan öğretmen : “Tek beklentim aileden çocuğa bu sorumluluğu çocuğun üzerine yüklemesi. Kendi üzerine almaması. Bazı aileler görüyoruz ev ödevlerini birinci sınıfta kendileri yazıyorlar. Hatta geldiklerinde çocuklar kendileri söylüyor annem yazdı falan diye. Yani zaten

anlıyorsunuz kimin yaptığını kimin ettiğini hani ödevin ödevi işleminden anlıyorsunuz ve o sorumluluğu çocuklara tamamen yüklemelerini öneriyoruz.” demiştir.

Ailenin öğrenciye konuyu öğretmenden farklı bir şekilde öğretmesi hakkındaki görüşlerinden Leyla öğretmen : “Sese geçeceğim zaman velilere örnek verdim. ‘Bu sesi bu şekilde öğreteceğiz sizde bu şekilde yardımcı olacaksınız.’ dedim. Bire bir örnek verdim, açıkladım. Kesinlikle sesin adını söylemeyeceksiniz. Söylerseniz işte çocuk şu şekilde öğrenir, yanlış okur. Yanlış düzeltmek yeniden öğretmekten çok daha zordur o yüzden yardımınızı bekliyorum diye açıkladım. Açıkladığım halde iki tane okuma-yazma bilmeyen velim var. Sıkıntılar yaşadık açıkçası. Özellikle bir öğrencimin annesi evde farklı öğretmiş, çalıştırmış. Sınıfta da farklı öğrenince çocuk birinci sınıfta okumaya geçemedi. Yanlış öğrendiği ve yanlış müdahale edildiği için. Bunu fark ettim ama iş işten geçmişti. Çocuğa annesinin öğrettiği kalıp oturmuştu. Annesi sesin adını vererek çalıştırmış. Düzelttik ama çocuk şuanda hala geri sınıfta.” demiştir.

Ailelerin misafirlğe gitmesi ve uyku düzenlerinin bozulması hakkındaki öğretmen görüşlerinden Ahmet Hamdi öğretmen : “ Dediğim gibi çok geç saatte yatmaları ve standart koymamaları Yani öğrencinin ev ödevleri ya da o günü planlamasından kaynaklanan... Onlar birlikte... İşte misafirlğe gitmişler, eve bir misafir gelmiş olması. Anne baba da buna dikkat etmediği zaman onlarla beraber işte çeşitli uyku problemleri yaşıyor. Ödev problemleri bu şekilde yaşayabiliriz.” demiştir.

Yapılmadığı halde ailenin ödevi yapılmış gibi göstermesi hakkındaki öğretmen görüşlerinden Ahmet öğretmen :” Şimdi ev ödevi verdiğimizde bazı aileler mesela çocuğun yaptığı ev ödevini birebir takip ediyor ,her yaptığı soruyu tek tek kontrol ediyor yanına artı atıyor veya anlamadığı bir soru varsa eğer kendisi biliyorsa anlatabileceği düzeydeyse mutlaka anlatıyor. Bazıları da var ki mesela çok az da olsa çocuk ödevini kendisi karalayarak getiriyor, veli desteği hemen hemen hiç yok veya bizim bazı velilerimiz oluyor öğretmen çocuk ev ödevi yaptıktan sonra mutlaka velinin artı atmasını istiyor deyip yapılmamış soruları bile artı atıp gönderebiliyor.” demiştir.

Tablo 4. Öğretmenlerin Ev Ödevleri Hakkında Ailelerden Beklentilerine İlişkin Görüşleri

Aileler ödevleri kontrol etmeli.
Aileler ev ödevlerini yaparken öğrencilere yardımcı olmalı.
Aile öğretmenle işbirliği içinde olmalı.
Aile ödev konusunda öğrenciye çok baskıcı davranmamalı ve çok da boş bırakmamalı.
Aileler kendini geliştirmeli.
Aileler çocuğa bilgiye kolayca ulaşabileceği ortamı oluşturmali.
Çocuk ödev yaparken aile yanında bulunmamalı.
Aile öğrenciye ödev yapma sorumluluğu kazandırmalı.

Ailelerin ev ödevlerini kontrol etmesiyle ilgili Ahmet öğretmen “Ev ödevini sadece öğretmenin kontrol etmesi değil adı üzerinde ev ödevi evde aile ile birlikte, annenin babanın desteğini alarak mutlaka yapılması gereken bir çalışma.” demiştir.

Ailelerin ev ödevlerini yaparken öğrencilere yardımcı olması hakkında Gül öğretmen “Çocuklarına yardımcı olmaları. Ev ödevi sosyal iletişimi anne çocuk iletişimini, baba çocuk ilişkisini pekiştiren bir faaliyettir. Birlikte bir şey yapıyorlar. Çocuklarını geliştiriyorlar. Benim çocuğa faydam oldu. Diye kendilerini bir rahat hissediyorlar.” demiştir.

Ailenin öğretmenle iş birliği içinde olması hakkında Ahmet öğretmen “ Eğer çocuklarımızın başarılı olmasını istiyorsak mutlaka öğretmen ve velinin iyi bir iş birliği içerisinde, iyi bir diyalog içerisinde olması gerekir.” demiştir.

Ailelerin ev ödevleri konusunda baskıcı olmaması hakkında Nazan öğretmen “Çocuklara çok baskı kurmaları veya çok serbest bırakmaları yanlış. Ne çok baskıcı olacaklar ödev konusunda ne boş bırakacaklar. Bunu ortasını bulmak zorundalar.” demiştir.

Ailelerin kendilerini geliştirmesine ilişkin öğretmen görüşlerinden Lütfiye öğretmen : “Ev ödevleri yaparken çocuğun başında ya da yanında otursunlar. Çocuğun bilemediği konulara yardımcı olsunlar. Ama burası yani köy kesimi olduğu için velilerde çok da bilgi sahibi değil. Bu yüzden veliler kendini geliştirmelidir.” demiştir.

Ailelerin çocuğa bilgiye kolayca ulaşabilecekleri ortam hazırlamalarına ilişkin Orhan öğretmen “Burada ailelerden bir çocuğun kolayca bilgiye ulaşabileceği bir ortam oluşturması iki çocukların takıldığı, bilemediği yerlerde uygun bir üslupla onlara yaklaşarak yardımcı olması ola ki yardımcı olamadığı bilemediği konular olursa bunu da bize yönlendirmesini bekliyoruz ailelerden.” demiştir.

Öğrenci ev ödevi yaparken ailenin yanında bulunmamasına ilişkin Nazan öğretmen “Velilerden de çok şikayet almıştım bu konuda çocukların yanlarına oturuyorlar veliler ödev yaparken yazarken yanında veli oturuyor yazıyorsa böyle oturuyorlar ve o gerçekten çok çok tehlikeli. Çocuğun yanına tabiki geleceksiniz çünkü geleceksiniz çocuğum hadi tamam başla. Sonra siz yanından ayrılacaksınız.” demiştir.

Ailelerin öğrenciye ev ödevi sorumluluğu kazandırmasına ilişkin Nazan öğretmen “Tek beklentim aileden çocuğa bu sorumluluğu çocuğun üzerine yüklemesi. Kendi üzerine almaması. Bazı aileler görüyoruz ev ödevlerini birinci sınıfta kendileri yazıyorlar. (düşündü) Hatta geldiklerinde çocuklar kendileri söylüyor annem yazdı falan diye. Yani zaten anlıyorsunuz kimin yaptığını kimin ettiğini hani ödevin ödevi işleminden anlıyorsunuz ve o sorumluluğu çocuklara tamamen yüklemelerini öneriyoruz. Dinlendikten sonra belli saatlerde.” demiştir.

SONUÇ, TARTIŞMA ve ÖNERİLER

Bu araştırma sınıf öğretmenlerinin ev ödevlerine yönelik görüşlerini belirlemeyi amaçlamıştır. Öğretmenlerin görüşme sorularına vermiş oldukları yanıtlar ev ödevi verilmesine karşı olumlu bir bakış açısına sahip olduklarını göstermiştir. Öğretmenler öğrencilere ev ödevi verilmesinin yararlı olduğuna inanmaktadırlar. Bu nedenle öğrencilerin akademik başarılarını artırmak, derste işlenen konuları pekiştirmelerini sağlamak, sosyal ve duygusal gelişimlerine olumlu katkılar sağlamak amacıyla ödev vermek istedikleri ortaya çıkmıştır. Bu sonuçlara benzer olarak, Cooper (2006), yazmış olduğu kitapta ödev yapan öğrencilerin ödev yapmayan öğrencilere göre

daha başarılı olduklarını ifade etmiş, McMullen (2007), yaptığı araştırma sonucunda ev ödevlerinin akademik başarıyı arttırmada rolünün çok yüksek olduğu sonucuna ulaşmış, Özben (2006) de çalışmasında verilen ödevlerle birlikte başarının arttığını göstermiştir. Muhlenbruk, Cooper, Nye ve Lindsay (2000) de çalışmalarında; özellikle ilköğretimde ödevlerin, öğrenilenleri tekrar etmelerini sağlamak amaçlı verildiği sonucuna ulaşmıştır. Güneş de (2014), yaptığı çalışmada çoğu öğretmenin ödevler konusunda olumlu düşünceleri olduğundan söz etmiştir. Öğretmenler; ödevlerin sınıfta öğrenilenleri kalıcı hale getirmek ve öğrencilerin çeşitli becerilerini geliştirmek için etkili olduğunu ifade etmektedirler.

Araştırmanın sonunda, öğretmenlerin öğrencilerden kaynaklanan sorunlara ilişkin görüşleri, öğrencilerin ödevleri gelişi güzel yapmaları, ailelerine ödevleri olduğunu söylememeleri, ödev zor olduğunda ödevi yapmak istememeleri ve öğrencilerin daha çok oyun odaklı olmaları biçiminde ortaya çıkmıştır. Ailelerden kaynaklanan sorunların başında ise, ailelerin ödevi kontrol etmemesi, öğrenciyle ilgilenmemesi, öğrencinin ödevini ailenin yapması ve öğrenciye konuyu öğretmenden farklı bir şekilde öğretmesi yer almıştır.

Araştırmada ulaşılan sonuçlara göre, öğretmenler ailelerin ev ödevlerini kontrol etmesi, ev ödevlerini yaparken öğrencilere yardımcı olması ve öğrenciye ev ödevi sorumluluğu kazandırmasına gerektiğine inanmaktadırlar. Bu sonuçlara benzer biçimde, Kathleen'ın (2001) yaptığı çalışmada da Ailelerin öğrencilerin ev ödevleriyle ilgilenmelerinin çocukları açısından olumlu farklılıklar yarattığına inandıkları, zaten öğretmenlerin ve çocuklarında bu yönde talepleri olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Büyüktokatlı da (2009), yaptığı çalışmada öğretmenlerin velilerin ödev sürecinde aktif olması gerektiğini düşündükleri sonucuna ulaşmıştır.

Araştırmada elde edilen sonuçlar ışığında, ailelerin ödevlere vermesi gereken destek noktasında öğretmenler tarafından toplantı ya da seminerler düzenlenebilir. Sınıf öğretmenleri çocukların gelişim özelliklerini göz önünde bulundurarak ödevleri verebilir. Ev ödevleri çocukların eğlenerek öğrenmesine katkı sağlayacak biçimde düzenlenerek verilebilir. Gelecekteki araştırmalarda karma yöntem çalışmaları desenlenebilir. Öğretmen görüşlerinin yanı sıra öğrenci ve veli görüşlerini alan geniş katılımlı araştırmalar yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Altunışık, R., Coşkun, R., Yıldırım, E. & Bayraktaroğlu, S. (2001). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*. Adapazarı: Sakarya kitabevi.
- Barnes, S. (2001). Ladder to Learning or Stairway to Stres: A Study of Grade. Homework Practices, Unpublished Master Thesis, Prince Edward University.
- Büyüktokatlı, N. (2009). İlköğretimde Ev Ödevi Uygulamalarına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Cooper, H. (2006). *The Battle Over Homework: Comman Ground For Administrators, Teacher, And Parents*. Third Edition Thousand Oaks, CA: Press.
- Corno, L. (2000). Looking at Homework Differently. *The Elementary School Journal*, 100 (5).

- Doyle, M., & Barber, B. (1990). *Homework As A Learning Experience. What Research Says To The Teacher*, 3rd ed. Washington, DC: National Education Association. ED 319, 492.
- Ersoy, A. ve Anagün, Ş. S. (2009). Sınıf Öğretmenlerinin Fen ve Teknoloji Dersi Ödev Sürecine İlişkin Görüşleri. *Necati Bey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitim Dergisi (EFMED)*, 3(1), 58-79.
- Güneş, F. (2014). Eğitimde Ödev Tartışmaları. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(2), 1-25.
- Kapıkıran, Ş. ve Kıran, H. (1999). Ev Ödevinin Öğrencinin Akademik Başarısına Etkisi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5, 54-60.
- Kathleen, V. (2001). Parental Involvement in Homework, *Educational Psychologist*, 36, (3).
- Miles, M. B. & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis : An expanded sourcebook*. (2nd Edition). Calif. : SAGE Publications.
- Muhlenbruk, Cooper, Nye & Lindsay (2000). Homework and achievement: explaining the different strengths of relation at the elementary and secondary school levels, [Çevrim-içi: <http://link.springer.com/article/10.1023%2FA%3A1009680513901>, Erişim tarihi: 17 Ekim 2015.]
- Oluşum, B. (2016). *4. Sınıf Türkçe Dersinde Verilen Ev Ödevlerinin İncelenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Özben, G. Burcu. (2006). İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin fen bilgisi dersindeki başarılarına ev ödevi çalışmalarının etkisi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Özer, B. ve Öcal, S. (2013). Sınıf Öğretmenlerinin Ev Ödevlerine Yönelik Uygulamalarının ve Görüşlerinin Değerlendirilmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 2(1).
- Pattil, S.S. (2011). A Study On Parent Participation İn The Homework Of Children. *Indian Enrams Research Journal*, 1(11), 1-4.
- Patton, M.Q. (1997). *How To Use Qualitative Methods In Evaluation*. Newbury park, CA: SAGE Publications.
- Şentürk, A. (2013). Ev Ödevlerinin İlköğretim 1. Sınıf Öğrencilerinin İlk Okuma Yazma Becerilerine Etkisi. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Türkoğlu, A., İflazoğlu, A., & Karakuş, M. (2007). *İlköğretimde ödev*. İstanbul: Morpa Yayıncılık.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2005) *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. (2. baskı). Ankara: Seçkin yayıncılık.